

okrog katerega se ima večja ali manjša zedinjena Slovenija zbrati, Ljubljana središče edine čisto slovenske zemlje, morala bi več storiti za to misel, kakor v govor skrito razodetje želje. Kakor smo gospodu Bleiweisu hvaležni za to spomenjenje združenja, moramo vendar zaznamovati, da so se nam Ljubljančanje zdeli, kakor tisti povabljenec, ki bi bil rad jedel, pa se je bal žlice zahtevati.«

Kot se je pokazalo kasneje, je Bleiweis v slovenskem klubu predlagal resolucijo ali adresu o zedinjeni Sloveniji, vendar je klub njegov predlog odklonil. Razloge za odklonitev je Bleiweis razložil na ustanovnem zboru Društva za brambo narodnih pravic (17. oktobra 1868), ko je dejal: »Očitano se je deželni zboru našemu, da ni letos v tej zadevi že kake resolucije storil. Jaz mislim, da je naš deželni zbor politično zrelo ravnal v tem; zakaj ne vse kar vroča kri zahteva, ne, vse ni politično modro. Ko bi bil deželni zbor naš

kranjski to resolucijo letos storil, kaj bi bili odgovorili nam deželni zbori v Gradcu, kaj v Celovcu, kaj v Trstu? Naša reč bi bila gotovo več škode ko koristi trpela. Stvar toliko važna, se mora se ve doseči na postavni in ustavni poti, in mi vsi upamo, da pridejo taki časi, da pa do tistega časa pridemo, treba nam je mnogo dela, treba ljudstvo podučevati, treba, da vsak naših ljudi nekoliko več ve, kakor ti besedi 'zedinjenje in združenje' Slovencev.«

Takšna razlaga pa je sprožila še ostrejše kritike kranjskega deželnega zbora in oportunistične politike staroslovencev. Radikalni Levstik je celo zapisal: »Ako bodemo mi šele vedno čakali in vprašali, kaj poreko naši nasprotniki, potem pustimo rajši vso politiko in vse borjenje za naše svete pravice ter lezimo rajši kar živi v grob, ki nam ga že tako dolgo kopljejo naši nemili zoprniki.«

J. C.

Na noge, Slovenci!

6. IX. 1868

»Slovenski tabori! Kadar se spominjam te najkrasnejše dobe naše narodne zgodovine, širi se mi srce od radosti in vselej na novo preživim ure vzvišenega narodnega navdušenja, katero je takrat prešinjalo govornike in tudi v prostem narodu vzplamtevalo, da je res v takih trenutkih pripravljeno bil vse žrtvovati za svoje narodne pravice. Tu je stala na odrih posvetna in duhovna inteligenca v nerušeni edinosti, združena v bratovski ljubezni, pred odrom pa na tisoče in tisoče mož in tudi žen, ki so vsi napeto poslušali govornike in jim pritrjevali z glasnimi klici. In ideje, tu izrečene, so se širile od hiše do hiše in dotdaj nezavedno ljudstvo je začelo samo sebe spoznavati in čutiti krivice, ki se mu gode.«

Tako je v svojih Spominih v začetku 20. stoletja o slovenskih taborih pisal eden njihov očetov, dr. Josip Vošnjak. Še preden so rodoljubi izpeljali svoje prvo veliko zborovanje pod milim nebom v Ljutomeru, so za nedeljo, 6. septembra 1868, že sklicali žalski tabor. »Mogočno krdelce« narodnjakov, ki bi mu lahko v stendhalovskem slovarju rekli »the happy few«, se je to pot zadeve lotilo še velikopoteznejše kot v Ljutomeru. V Savinjsko dolino so prišli zastopniki vseh slovenskih dežel; okoli 2000 je bilo »omikanih ljudi«, okoli 13.000 pa pripadnikov »prostega naroda«.

Zapreči je bilo treba kar 400 vozov. Da je bil vtis impresivnejši, so si »domorodci« omislili celo dvanajstglavo konjeniško enoto.

Ivan Žuža je zborovanje odprl z geslom Mihaela Hermana: »Bog kliče, Slavjani, predolgo tlačeni, stopajo čvrsto med svet na svoje slavno mesto.« Za predsednika tabora je bil izvoljen Josip Vošnjak, zapisnik pa sta vodila »slovenski Kristus« Anton Tomšič in Josip Jurčič. Govorniki so bili ob pogledu na nepregledno množico pred seboj še radikalnejši kot v Ljutomeru. Jakob Ploj je pozival: »Na noge, Slovenci, pokažimo, da hočemo gospodarji biti v deželi, katero smo sprejeli od svojih očetov! Da bi naša beseda v zapečku čepela, nemškutarija pa se ošabno šopirila, tega ne smemo dopuščati, sicer nismo vredni biti Slovinci!« Nato je pred zborovalce stopil Valentin Zarnik, ki je povedal: »Zemlja slovenska je zemlja sveta. Zadnji ostanek je onega velikega slovenskega posestva, katero se je nekdanj raztezalo čez Gradec, Dunaj, Tirole, katerega pa smo izgubili dve tretjini, tako da imamo sedaj svojo granico že pri Muri. Zadnji sveti ostanek je, kar še imamo, držati ga moramo z vsemi močmi, da ne bodo nekdanj naši otroci rekli: 'Naši očetje so nam zapravili lepo deželo, ker jim ni bilo mar zanjo.' /.../ Mi smo nosili preponižno klobuček